

Broj: 08/2-119/25-12153/20
Podgorica, 2. decembar 2025. godine

15. 12. 2025

01-119/25-1044/1

Na osnovu člana 112 Opšteg Zakona o obrazovanju i („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13, 47/17, 59/21, 76/21, 146/21, 3/23, 84/24 i 89/25) i člana 10 Pravilnika o organizaciji stručnog usavršavanja nastavnika i načinu izbora autora programa stručnog usavršavanja („Službeni list Crne Gore” br. 63/16), Nacionalni savjet za obrazovanje je na sjednici održanoj, 2. decembra 2025. godine, donio

ODLUKU

I

Donosi se dopuna Kataloga stručnog usavršavanja nastavnika za školsku 2025/2026. i 2026/2027. godinu za srednje stručno obrazovanje:

- **Borba protiv anticiganizma i svih oblika diskriminacije prema Romima i Egipćanima**, autori: Elvis Beriša i Sokolj Beganaj;
- **Kreativni vodič: multikulturalno i interkulturalno obrazovanje kroz pisanje knjige**, autori: Lazar Macanović i mr Sonja Ilić;
- **Medijska pismenost u obrazovanju**, autori: Lazar Macanović i mr Sonja Ilić;
- **Rad sa darovitim i talentovanim učenicima u praksi**, autor: Lazar Macanović;
- **STOP rodnim stereotipima u izboru zanimanja**, autor: Nada Drobnjak;
- **Primjena vještačke inteligencije u nastavi - inovacija za obrazovanje 21. vijeka**, autor: Lazar Macanović.

II

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik
Nacionalnog savjeta za obrazovanje

Prof. dr Saša RAČEVIĆ

Crna Gora
Nacionalni savjet za obrazovanje

Pisarnica: JU CENTAR ZA STRUČNO OBRAZOVANJE

Primljeno: 08. 04. 2026				
Org. jed.	Zak. lista CG	Šifra predmeta	Priloga	Uputa
06-	119/25-	464		

Broj: 08/2-119/26-3161/4
Podgorica, 6. april 2026. godine

Na osnovu člana 112 Opšteg Zakona o obrazovanju i („Službeni list RCG“, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13, 47/17, 59/21, 76/21, 146/21, 3/23, 84/24, 89/25 i 12/26) i člana 10 Pravilnika o organizaciji stručnog usavršavanja nastavnika i načinu izbora autora programa stručnog usavršavanja („Službeni list Crne Gore“ br. 63/16 i 56/25), Nacionalni savjet za obrazovanje je na sjednici održanoj, 6. aprila 2026. godine, donio

ODLUKU

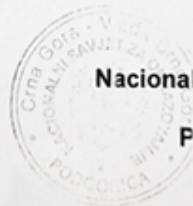
I

Donosi se dopuna Kataloga stručnog usavršavanja nastavnika za školsku 2025/2026. i 2026/2027. godinu za srednje stručno obrazovanje:

- **Obuka za nastavno osoblje o osnovnim temama invaliditeta i inkluzivnog obrazovanja: Nauči-primijeni-promijeni**, autori: Marina Vujačić, Marko Pejović i Anđela Miličić.

II

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik
Nacionalnog savjeta za obrazovanje

Prof. dr Saša RAIČEVIĆ

Na osnovu Odluka Nacionalnog savjeta od 02.12.2025. I 08.04.2026. godine donosi se Dopuna Kataloga programa stručnog usavršavanja nastavnika za školsku 2025/2026 I 2026/2027 godinu odobrenim programima, po sljedećim oblastima I podoblastima:

1. PRIORITETNA PODRUČJA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

1.15. DIGITALNE I ZELENE VJEŠTINE I KOMPETENCIJE

1.15.36. Primjena vještačke inteligencije u nastavi - Inovacija za obrazovanje 21. vijeka

Opšti podaci	
Naziv programa	Primjena vještačke inteligencije u nastavi - Inovacija za obrazovanje 21. vijeka
Autori programa	Lazar Macanović, mr Sonja Ilić
Realizatori programa	Lazar Macanović, mr Sonja Ilić
Kontakt osoba	Lazar Macanović
E-mail	macko@t-com.me
Broj telefona	+382 69 500 090
Informacije o programu	
Ciljevi programa	<ul style="list-style-type: none"> ○ Savremeni obrazovni sistemi prolaze kroz brze i dinamične promjene pod uticajem razvoja digitalnih tehnologija. ○ Vještačka inteligencija (AI) postaje ključni alat u unapređenju kvaliteta nastave, pristupačnosti znanja i individualizacije učenja. ○ Potreba za obukom nastavnika u oblasti AI je neophodna kako bi se iskoristile sve pedagoške prednosti novih tehnologija. ○ Personalizovano učenje: AI omogućava kreiranje sadržaja prilagođenog tempu, interesovanjima i predznanju svakog učenika. ○ Automatizacija evaluacije: alati za automatsko ocjenjivanje i analitiku učenja olakšavaju procjenu postignuća i identifikaciju teškoća u radu učenika. ○ Interaktivni digitalni asistenti: chatbotovi i virtuelni tutori pružaju učenicima podršku van nastavnih časova. ○ Adaptivne platforme: sistemi koji prate napredak učenika i dinamički prilagođavaju nivo težine zadataka. ○ Povećanje motivacije i angažovanosti učenika kroz interaktivne i multimedijalne pristupe.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Mogućnost individualnog praćenja svakog učenika, bez obzira na brojnost odjeljenja. ○ Rasterećenje nastavnika od administrativnih i repetitivnih poslova. ○ Unapređenje inkluzivnog obrazovanja zahvaljujući asistivnim tehnologijama (prepoznavanje govora, automatski prevodi, audio opis sadržaja). ○ Zaštita privatnosti podataka učenika i odgovorno upravljanje osjetljivim informacijama. ○ Potreba za jasnim pedagoškim uputstvima i standardima za bezbjednu upotrebu AI. ○ Ograničenja u tehnološkoj infrastrukturi i digitalne kompetencije nastavnika. ○ Opasnost od prekomjerne automatizacije koja može umanjiti ulogu ljudskog faktora u obrazovanju. ○ Nastavnik ostaje centralna figura u procesu učenja, ali se njegova uloga transformiše ka mentorstvu, facilitaciji i kritičkom vođenju učenika. ○ Nastavnici moraju razvijati digitalne i informatičke vještine kako bi uspješno koristili AI resurse. ○ Profesionalni razvoj i kontinuirane obuke su ključ za kvalitetnu integraciju AI u praksu. ○ Kombinovano učenje (blended learning) uz upotrebu adaptivnih platformi. ○ Projekti istraživačkog učenja gdje učenici koriste AI alate za analizu podataka. ○ Gamifikacija uz podršku inteligentnih sistema za praćenje napretka. ○ Primjena generativnih modela (npr. za kreiranje zadataka, simulacija i vizuelnog materijala). ○ Integracija vještačke inteligencije predstavlja ključnu inovaciju za obrazovanje 21. vijeka. ○ Efikasan i odgovoran pristup primjeni AI može značajno unaprijediti kvalitet nastave, povećati motivaciju učenika i podržati savremene pedagoške prakse. <p><i>Cilj seminara je da podstakne razmjenu iskustava, predstavi dobre prakse i ohrabri nastavnike da aktivno učestvuju u digitalnoj transformaciji obrazovanja.</i></p>
Sadržaji obuhvaćeni programom	<p>1. Uvod u vještačku inteligenciju</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definicija i osnovni pojmovi vještačke inteligencije. • Razlika između tradicionalnog programiranja i sistema baziranih na mašinskom učenju. • Pregled najvažnijih tehnologija (neuronske mreže, NLU, generativni modeli, vizuelno prepoznavanje). <p>2. Savremeni trendovi i uloga AI u obrazovanju</p> <ul style="list-style-type: none"> • Globalne prakse integracije AI u škole i univerzitete.

- Uloga AI u modernim obrazovnim sistemima i njen potencijal u transformaciji procesa učenja.
- Evropske i međunarodne preporuke o etičkoj upotrebi AI u obrazovanju.

3. Primjena AI alata u nastavi

- **Alati za personalizovano učenje** - platforme koje prilagođavaju sadržaj učeniku.
- **AI asistenti i chatbotovi** u nastavi - primjeri upotrebe u pripremi lekcija i podršci učenika.
- **Analitika učenja (*Learning Analytics*)** - praćenje napretka i prepoznavanje teškoća.
- **Automatizovana evaluacija i povratne informacije** - alati za kreiranje testova, eseja i zadataka.
- **Multimedijalni i generativni alati** - kreiranje slika, videa, simulacija i demonstracija pomoću AI.

4. Razvoj digitalnih kompetencija nastavnika

- Neophodne vještine za korišćenje AI tehnologija u nastavi.
- Korišćenje AI u pripremi nastavnih materijala, planova i diferenciranog pristupa.
- Upravljanje digitalnim resursima i izbor pouzdanih AI platformi.

5. Metodika i pedagoški modeli podržani AI

- Adaptivna nastava i personalizovani pristup učenju.
- Primjena AI u inkluzivnom obrazovanju (asistivne tehnologije).
- Gamifikacija uz podršku inteligentnih sistema.
- Projektno učenje uz primjenu AI (istraživanje i analiza podataka, prezentacije).

6. Etika, bezbjednost i odgovorna upotreba AI

- Zaštita podataka učenika i digitalna privatnost.
- Prepoznavanje rizika (netačne informacije, pretjerana zavisnost od tehnologije, pristrasnost algoritama).
- Smjernice za odgovorno uključivanje AI u školsku praksu.
- Uloga nastavnika u očuvanju kritičkog mišljenja.

7. Praktične radionice

- Korišćenje različitih AI alata u realnim nastavnim situacijama.

	<ul style="list-style-type: none"> • Kreiranje lekcije uz integraciju AI (priprema, izvođenje, evaluacija). • Dizajniranje personalizovanih materijala pomoću AI. • Analiza slučajeva (<i>case studies</i>) iz škola koje već primjenjuju AI. <p>8. Završni dio programa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diskusija - otvorena pitanja, razmjena iskustava i evaluacija seminara. • Predlog konkretnih koraka za implementaciju AI u nastavu. • Preporuke za dalju edukaciju i praćenje inovacija u oblasti AI.
<p>Očekivani ishodi po završetku programa</p>	<p><u>Po završetku programa, učesnik će biti u stanju da:</u></p> <p>1. Razumije koncept i ulogu AI u obrazovanju</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objasni osnovne pojmove vezane za vještačku inteligenciju i savremene AI tehnologije. • Prepozna mogućnosti i ograničenja AI u nastavnom procesu. • Razumije globalne trendove i pedagoške modele koji koriste AI. <p>2. Kritički procjenjuje i odgovorno koristi AI alate</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odabere adekvatne AI alate u skladu sa ciljevima časa i potrebama učenika. • Procijeni kvalitet, tačnost i pouzdanost AI generisanih sadržaja. • Primjenjuje smjernice za bezbjednu, etičku i odgovornu upotrebu AI u školskom okruženju. <p>3. Efikasno integriše AI u planiranje i realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kreira nastavne materijale koristeći AI (tekstualne, vizuelne i multimedijalne sadržaje). • Prilagođava nastavu individualnim potrebama učenika kroz AI-podržane alatke. • Koristi AI za pripremu diferenciranih zadataka, testova i povratnih informacija.

	<p>4. Unapređuje proces praćenja i evaluacije učenika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koristi analitiku učenja i AI alate za praćenje napretka, identifikovanje teškoća i planiranje intervencija. • Primjenjuje automatizovane metode procjene znanja uz očuvanje pedagoških standarda. • Analizira rezultate i prilagođava nastavni proces na osnovu podataka dobijenih iz AI sistema. <p>5. Podržava inkluzivno i motivišuće okruženje za učenje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koristi AI tehnologije za podršku učenicima sa različitim obrazovnim potrebama. • Osmišljava interaktivne i motivišuće aktivnosti zasnovane na generativnim i adaptivnim AI alatima. • Primjenjuje AI resurse za razvoj kreativnosti, radoznalosti i kritičkog mišljenja kod učenika. <p>6. Razvija digitalne kompetencije na naprednom nivou</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samostalno se snalazi u radu sa različitim AI platformama i alatima za nastavnike. • Primjenjuje inovativne pristupe učenju i nastavi, u skladu sa principima digitalne pedagogije. • Aktivno učestvuje u digitalnoj transformaciji škole i razmjeni dobrih praksi. 	
<p>Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom</p>	<p>Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja</p>	<p>Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa</p>
<p>Ciljna grupa</p>	<p>Učitelji/nastavnici predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Instruktori; - Mentori; - Direktori i pomoćnici direktora; - Pedagozi, - Socijalni radnici - Psiholozi, - Stručni saradnici; - Saradnici u nastavi; - Učenici, - Roditelji. 	
<p>Uslovi za uključivanje u program</p>	<p>Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. Namijenjen je polaznicima koji su na bilo koji način uključeni u obrazovni proces.</p>	

Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-25
Trajanje programa	8 h / 1 dan
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	<p>Materijalno-tehnički uslovi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prostor i oprema: <ul style="list-style-type: none"> ○ Sala ili kabinet sa stolovima i stolicama za grupni rad; ○ Računari, laptopovi ili tablet uređaji za svakog učesnika; ○ Stabilna internet konekcija i projektor za prezentacije; ○ Ekran ili interaktivna tabla za demonstraciju AI alata i prezentacija. 2. Softverska podrška: <ul style="list-style-type: none"> ○ Pristup obrazovnim AI platformama i aplikacijama, ○ Preinstalirani alati za prezentacije i saradnju (npr. PowerPoint, Google Workspace, MS Teams). 3. Dodatni materijali: <ul style="list-style-type: none"> ○ Priručnici, vodiči i uputstva za rad sa AI u nastavi; ○ Primjeri nastavnih planova i projekata; ○ Pripremljeni digitalni resursi i baze podataka za praktične vježbe. <p>Didaktičko-metodički pristup:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Interaktivne radionice: <ul style="list-style-type: none"> ○ Kombinacija teorijskih predavanja i praktičnih vježbi; ○ Rad u grupama i timovima radi razvijanja projektnih i praktičnih rješenja. 2. Demonstracija i praktična primjena: <ul style="list-style-type: none"> ○ Primjeri iz prakse integracije AI u nastavni proces; ○ Korišćenje AI alata za kreiranje digitalnih nastavnih materijala. 3. Diskusija i refleksija: <ul style="list-style-type: none"> ○ Razmjena iskustava i analiza dobrih praksi; ○ Samovrednovanje i evaluacija metoda i projekata učesnika. 4. Projektno učenje i saradnja: <ul style="list-style-type: none"> ○ Planiranje i realizacija mini-projekata primjene AI; ○ Razvoj kompetencija timskog rada, kritičkog mišljenja i kreativnosti. 5. Kombinacija <i>online</i> i <i>offline</i> metode: <ul style="list-style-type: none"> ○ Hibridni pristup po potrebi: online demonstracije, tutorijali i vježbe;

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Offline praktične aktivnosti i grupni rad u učionici.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	<ul style="list-style-type: none"> - Sala ili kabinet sa dovoljno mjesta za grupni rad i individualne aktivnosti; - Stolovi i stolice prilagođeni timskom radu; - Projektor ili interaktivna tabla za prezentacije; - Pristup internetu i prostor za rad na računarima/laptopovima/tabletima. - Eventualno - Teams
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	<ul style="list-style-type: none"> - Računari, laptopovi ili tableti za učesnike; - Projektor i interaktivna tabla; - Stabilna internet konekcija; - Softver i aplikacije za primjenu AI u nastavi; - Priručnici, digitalni resursi i nastavni materijali. - Eventualno - Teams platforma.
Online realizacija programa	Putem Teams platforme.

1.16. INKLUZIVNO OBRAZOVANJE - RAD SA DJECOM SA POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA

1.16.5. Borba protiv anticiganizma i svih oblika diskriminacije prema Romima i Egipćanima

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Borba protiv anticiganizma i svih oblika diskriminacije prema Romima i Egipćanima</i>
Autori programa	mr Sokolj Beganaj i Elvis Beriša
Realizatori programa	mr Sokolj Beganaj Elvis Beriša
Kontakt osoba	mr Sokolj Beganaj
E-mail	sokolj.beganaj@mmp.gov.me
Broj telefona	069 104 548
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Edukacija nastavnika i stručnih saradnika u stručnim školama i organizacijama obrazovanja odraslih za prepoznavanje svakog oblika diskriminacije prema Romima i Egipćanima i preduzimanje određenih aktivnosti u pravcu potpune socijalne i ekonomske inkluzije Roma i Egipćana.
Sadržaji obuhvaćeni programom	<ul style="list-style-type: none"> • Istorija, kultura, jezik i karakteristike romske i egipćanske zajednice • Zakonski i strateški okvir koji reguliše položaj i prava roma i egipćana • Predrasude i stereotipi prema Romima i Egipćanima • Doprinos socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana
Očekivani ishodi po završetku programa	<p>Nastavnici i stručni saradnici spremni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikuju osnovne podatke vezane za istoriju Roma i za istoriju Egipćana • Identifikuju osnovne karakteristike romske i egipćanske kulture • Analiziraju ulogu jezika za očuvanje romske tradicije • Identifikuju zakonsku regulativu koja reguliše položaj Roma i Egipćana u Crnoj Gori • Analiziraju donesene strategije za romsku i egipćansku populaciju • Analiziraju međunarodna dokumenta od značaja za regulisanje položaja Roma i Egipćana • Prepoznaju stereotipe i predrasude prema Romima i Egipćanima u svojoj sredini • Uoče posljedice ukorijenjenih stereotipa i predrasuda za Rome i Egipćane • Analiziraju pojam anticiganizam • Osmisle načine na koji će doprinijeti smanjenju diskriminacije i socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana
Povezanost programa sa	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja
	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa

obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom		
Ciljna grupa	<ul style="list-style-type: none"> • Nastavnici u stručnim školama i organizatorima obrazovanja odraslih • Stručni saradnici u stručnim školama i organizatorima obrazovanja odraslih • Organizatori praktične nastave • Instruktori praktičnog obrazovanja • Direktori i pomoćnici direktora • Saradnici u nastavi • Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja • odraslih 	
Uslovi za uključivanje u program	/	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	do 20 učesnika	
Trajanje programa	2 dana/16h	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne prezentacije, demonstracije, diskusije, rad u grupama i individualni rad	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Sala/učionica opremljena stolovima i stolicama.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Projektor i projekciono platno/interaktivna tabla, flip-chart tabla. Tehnika se iznajmljuje i nije unaprijed obezbjeđena. Koristi se didaktika koju posjeduju treneri.	
Online realizacija programa	Nije planirana realizacija programa online.	

1.16.6 Obuka za nastavno osoblje o osnovnim temama invaliditeta i inkluzivnog obrazovanja: Nauči - primijeni - promijeni

Opšti podaci	
Naziv programa	Obuka za nastavno osoblje o osnovnim temama invaliditeta i inkluzivnog obrazovanja: Nauči - primijeni - promijeni
Autori programa	Andela Miličić
Realizatori programa	Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore (UMHCG)
Kontakt osoba	Dragana Sokić
E-mail	umhcg2016@gmail.com dragana.sokic.umhcg@gmail.com
Broj telefona	020/265-650; 067/801-761, 069/385-981
Informacije o programu	
Ciljevi programa	<p>Program „Nauči - primijeni - promijeni“, usmjeren je na razumijevanje različitih modela pristupa invaliditetu, efikasno korišćenje servisa podrške i primjenu inkluzivnih metoda u redovnoj nastavi. Nastavno osoblje najčešće ima niska očekivanja od učenika s invaliditetom i najčešće pokazuje bojazan, a nerijetko i strah, u postupanju prema učenicima s invaliditetom. Takođe, nedostaje i individualizovan pristup prema učenicima što umnogome pokazuje da im je potrebna adekvatna obuka u postupanju prema djeci s invaliditetom jer u odjeljenjima dolazi do segregacije i izopštavanja i nedovoljnog posvećivanja pažnje ovoj grupaciji. Nadalje, navedeno pokazuje da je nastavnom osoblju, takođe, potrebna adekvatna obuka u cilju informisanja o terminologiji i modelima pristupa prema osobama s invaliditetom, posebno djeci, o informisanju i adekvatnoj podršci tokom obrazovanja, kako bi s jedne strane bili spremni za rad s učenicima, a s druge strane, i njih same osnažili i motivisali za nastavak daljeg školovanja, što u krajnjem ne bi imalo za posljedicu smanjenu pismenost kod učenika s invaliditetom, izopštenost i zanemarivanje od strane nastavnika, i vršnjaka, te lakšu tranziciju ka sistemu visokog obrazovanja i odluku učenika da nastave tercijarno obrazovanje. Ovaj program nudi ono što u formalnom sistemu obrazovanja ne postoji, posebno ne na takav način koji promovise pitanje invaliditeta kao fenomena, i pitanja ljudskih prava, a ne kao problema pojedinca što je još uvijek dominantno slučaj s literaturom i pristupom zastupljenim u formalnom obrazovanju i za mlade nastavnike/ce, dok ranije generacije imaju dominantno formalna znanja zasnovana na prevaziđenim modelima pristupa iz prošlog vijeka.</p> <p>Zbog svega navedenog zaključujemo da je cilj ovog Programa da nastavno osoblje stekne određena znanja koja će moći da prenosi drugim generacijama. Na taj način će se uticati na broj onih učenika koji upišu osnovno obrazovanje i onih koji se odluče da ga nastave odnosno da upišu fakultet. Pored toga, kako nastavno osoblje stekne određena znanja kroz ovaj Program, biće umanjen strah i nesigurnost u radu s učenicima s invaliditetom, pa će se na taj način učenici imati priliku da na što bolji način usvoje radne navike, postignu elementarnu pismenost i usvajanje osnovnih računskih radnji, a sve to u cilju usvajanja adekvatnih znanja i vještina koje bi doprinjele izboru fakulteta koji žele da upišu. Ovo navodimo zbog činjenice da isključivo učenici s invaliditetom sve do nivoa visokog obrazovanja prolaze Komisiju usmjeravanja u obrazovni proces pa zbog toga učenici</p>

	<p>s invaliditetom ne mogu samostalno da odlučuju o školi koju žele da upišu, već takvu odluku donosi Komisija u dogovoru s roditeljima, pa se to smatra da je u najboljem interesu djeteta.</p> <p>Realizacijom ovog Programa doprinjećemo unapređenju politika iz oblasti obrazovanja čija će održivost omogućiti da se broj učenika s invaliditetom poveća kako na nivou srednjeg obrazovanja, tako i na nivou visokog obrazovanja.</p>	
Sadržaji obuhvaćeni programom	<p>Programom će biti obuhvaćene sljedeće teme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Invaliditet i modeli pristupa invaliditetu, sa posebnim fokusom na terminologiju i razumijevanje različitih modela pristupa, uključujući i njihovu primjenu u obrazovnom kontekstu.</i> • <i>Servisi podrške za učenike s invaliditetom, sa podtemama koje se odnose na ulogu škole i nastavnika u obezbjeđivanju podrške, uključujući asistenciju u nastavi, pristupačnost prevoza i literature.</i> • <i>Inkluzija i inkluzivno obrazovanje kao pravo osoba s invaliditetom- uključujući analizu trenutnog stanja inkluzivnog obrazovanja u Crnoj Gori;</i> • <i>Individualni razvojni obrazovni plan (IROP) i Individualni trening plan (ITP) kao osnova za izjednačavanje mogućnosti u obrazovanju.</i> 	
Očekivani ishodi po završetku programa	<p>Doprinos ovog Programa je za sprovođenje javnih politika iz oblasti obrazovanja, kako nastavnom osoblju tako i drugim institucijama odnosno resorima iz oblasti obrazovanja koje imaju za cilj da unaprijede rad nastavnog osoblja, čime će se osigurati i institucionalna i strateška održivost, ali i smanjiti dalja finansijska ulaganja.</p> <p>Nastavno osoblje nakon sprovedenih radionica znanje koje stekne moći će da prenosi i drugim generacijama, ali i da ga neposredno primjenjuje i upotpuni i unaprijedi svoj način rada (metode i ciljeve s djecom i mladima s invaliditetom). U konačnom, navedeno rezultira time da će dobijena znanja na radionicama moći da koriste i u praksi i na taj način unaprijede svoja znanja, kako teorijski, tako i praktično, čime se takođe doprinosi prethodno navedenim segmentima održivosti.</p>	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	N/p	
Ciljna grupa	<ul style="list-style-type: none"> • Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: <u>U svim oblastima</u> • Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: <u>U svim oblastima</u> • Organizatori praktičnog obrazovanja • <u>Stručni saradnici</u> • <u>Saradnici u nastavi</u> • Direktori i pomoćnici direktora • Instruktori praktičnog obrazovanja • Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih 	
Uslovi za uključivanje u program	<p>Polaznik/ca obuke treba da bude nastavnik/ca zaposlen/a u srednjoj školi u Crnoj Gori.</p>	

Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalno 12, maksimalno 20 osoba
Trajanje programa	Dva (2) radna dana (ukupno 16 sati)
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Igra na onlajn platformi ili igra sa stikerima, bujica ideja, prezentacija, fasilitirana diskusija, rad u grupi i prezentacija rada u grupi, rad u paru i prezentacija rada u paru, studije slučaja, debata, razgovor.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Sala za rad s potrebnom tehničkom opremom (laptop, platno, projektor, flip chart), najmanje 30 mjesta za sjedjenje i slobodnim prostorom sa strane.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop, projektor, platno, štampač, flip chart, markeri, stikeri, papir, olovke.
Online realizacija programa	Moguća u izuzetnim uslovima. U slučaju potrebe, realizacija programa može se organizovati i online, putem ZOOM aplikacije.

2. PROGRAMI IZ OBLASTI PEDAGOGIJE, ANDRAGOGIJE, PSIHOLOGIJE, DIDAKTIKE, METODIKE I DR

2.3. RAD SA DAROVITIM UČENICIMA

2.3.4. Rad sa darovitim i talentovanim učenicima u praksi

Opšti podaci	
Naziv programa	Rad sa darovitim i talentovanim učenicima u praksi
Autori programa	Lazar Macanović, mr Sonja Ilić
Realizatori programa	Lazar Macanović, mr Sonja Ilić
Kontakt osoba	Lazar Macanović
E-mail	macko@t-com.me
Broj telefona	+382 69 500 090
Informacije o programu	
Ciljevi programa	<ul style="list-style-type: none"> • Bolje razumijevanje značaja, specifičnosti i pravila savremene pedagoške prakse; • Usavršavanje na ličnom i profesionalnom nivou uz praktične metode i osposobljavanje polaznika za prepoznavanje darovite i talentovane djece; • Pružanje odgovarajuće vaspitno-obrazovne podrške darovitim i talentovanim učenicima; • Poznavanje i samostalno korišćenje metoda i tehnika rane pedagoške dijagnostike darovitosti; • Sticanje vještine uočavanja ranih znakova darovitosti kod djece; • Razvijanje kriterijuma za procjenu kvaliteta nastavnčkog rada sa darovitom i talentovanom djecom; • Obuka nastavnika za identifikaciju darovitih i talentovanih učenika; • Sticanje vještine prepoznavanja struktura i pojava oblika intelektualne, umjetničke i psihomotorne darovitosti i talenata; • Obuka nastavnika za rad sa darovitim i talentovanim učenicima; • Podizanje nivoa svijesti nastavnika i pedagoga o greškama pri procjeni darovitosti; • Podsticanje nastavnika za korišćenje postojećih instrumenata za procjenu darovitosti; • Podsticanje korišćenja ček listi, upitnika za procjenu nastavnika (učitelja/mentora/instruktor), koji se ispunjavaju od strane učenika u razredu, kao i upitnika u kojima učenici procjenjuju svoje sposobnosti i interese; • Podsticanje nastavnika da koriste skale procjene, liste za provjeru i ostale metode koje se koriste u identifikacijskom procesu; • Podsticanje nastavnika (učitelja/mentora/instruktor) na korišćenje vlastitih upitnika, osmišljenih na temelju analiza postojećih instrumenata za identifikaciju darovitih i talentovanih učenika koji se koriste u školskoj praksi;

	<ul style="list-style-type: none"> • Podsticanje napredovanja i razvoj darovitih učenika putem segregacije, akceleracije i obogaćivanja programa; • Prilagođena nastava darovitim i talentovanim učenicima, uz osposobljavanje za timski rad i saradnju sa relevantnim stručnjacima u vaspitnoj ustanovi i van nje, kao i sa roditeljima darovite djece.
<p>Sadržaji obuhvaćeni programom</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Komponente darovitosti i karakteristike darovite djece • Podrške darovitim i talentovanim učenicima • Greške pri procjeni darovitih i talentovanih učenika • Profil darovite djece <ul style="list-style-type: none"> - Posebne sposobnosti - Interesovanja - Učenje - Motivacija - Kreativnost - Osobine ličnosti • Grupe darovite djece koja podbacuju • Identifikacija darovite i talentovane djece • Predstavljanje osnovnih pedagoških strategija u podsticanju darovitosti i kreativnosti djece • Obrazovna rješenja <ul style="list-style-type: none"> - Segregacija - Akceleracija - Obogaćivanje programa • Principi rada sa darovitom djecom • Roditelj i darovito/talentovano dijete • Profil i kompetencije poželjnog nastavnika za rad sa darovitom djecom • Instrumenti za procjenu darovitosti <ul style="list-style-type: none"> - Korišćenje ček listi - Korišćenje upitnika za procjenu nastavnika (učitelja/mentora/instruktor) - Korišćenje upitnika u kojima učenici procjenjuju svoje sposobnosti i interese - Korišćenje skala procjene, lista za provjeru i ostalih metoda koje se koriste u identifikacijskom procesu - Korišćenje vlastitih upitnika, od strane nastavnika, osmišljenih za identifikaciju darovitih i talentovanih učenika • Obrazovanje darovitih u zemljama EU • Vježbanja u pravcu prilagođavanje nastave za darovite i talentovane učenike u osnovnim i srednjim školama, uz osposobljavanje za timski rad i saradnju sa relevantnim stručnjacima u vaspitnoj ustanovi i van nje, kao i sa roditeljima darovite djece • Predstavljanje priručnika koji će biti podijeljen polaznicima
<p>Očekivani ishodi po završetku programa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Unapređena pedagoška praksa; • Osposobljen pedagoški kadar za identifikaciju darovitih i talentovanih učenika; • Veća podrška darovitim i talentovanim učenicima; • Polaznici će izgraditi kriterijume za procjenu kvaliteta nastavnčkog rada sa darovitom i talentovanom djecom;

	<ul style="list-style-type: none"> • Polaznici će steći vještine prepoznavanja struktura i pojava oblika intelektualne, umjetničke i psihomotorne darovitosti i talenata; • Polaznici će podići svijest o greškama koje se prave prilikom procjene darovitosti; • Polaznici će steći vještinu korišćenja instrumenata za procjenu darovitosti; • Polaznici će biti osposobljeni za korišćenje ček listi i upitnika za procjenu nastavnika (učitelja/mentora/instruktor) • Polaznici će biti obučeni za samostalno kreiranje i primjenu upitnika u kojima učenici procjenjuju svoje sposobnosti i interese; • Polaznici će biti osposobljeni za primjenu skala procjene, lista za provjeru i ostalih metoda koje se koriste u identifikacijskom procesu; • Polaznici će steći vještinu korišćenja vlastitih upitnika za identifikaciju darovitih i talentovanih učenika koji se koriste u školskoj praksi; • Polaznici će intenzivnije podsticati darovite učenike - putem segregacije, akceleracije i obogaćivanja programa; <ul style="list-style-type: none"> • Polaznici će uticati na to da u našem obrazovnom sistemu nastava bude prilagođena darovitim i talentovanim učenicima, uz osposobljavanje za timski rad i saradnju sa relevantnim stručnjacima u vaspitnoj ustanovi i van nje, kao i sa roditeljima. 	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Učitelji/nastavnici predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola; <ul style="list-style-type: none"> - Instruktori; - Mentori; - Direktori i pomoćnici direktora; - Pedagozi, - Socijalni radnici - Psiholozi, - Stručni saradnici; - Saradnici u nastavi; - Učenici, - Roditelji. 	
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. Namijenjen je polaznicima koji su na bilo koji način uključeni u obrazovni proces.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-25	
Trajanje programa	8 h / 1 dan	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Seminar je visoko interaktivan, sa iznošenjem problematike sa kojom se učesnici susrijeću.	

	<p>Diskusija i pronalaženje rješenja za konkretne situacije kroz predavanja i razmjenu iskustava, kao i praktične vježbe. Prezentacije i rad na konkretnom zadatku, uz metode testiranja; Metode u identifikacije darovitih i talentovanih. Primjena standardiziranih mjernih instrumenata.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upitnici i evaluacija.
<p>Prostorni uslovi za realizaciju programa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Teams platforma • Dovoljno velika prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad, sa stolicama, adekvatnim stolovima ili mogućnost spajanja manjih stolova u veće.
<p>Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Računari; • Teams platforma; • Dobra internet konekcija. • Po ukidanju posebnih mjera koje važe za vrijeme trajanja pandemije kovida-19, realizacija seminara uživo u adekvatnim prostorijama podrazumijeva - projektor, projekciono platno, laptop za trenere, računare za polaznike, kopirani materijali za praćenje programa, softver koji obezbjeđuju realizatori projekta sa školama ili organizacijama u kojijima se organizuje seminar.
<p>Online realizacija programa</p>	<p>Putem Teams platforme.</p>

3. PROGRAMI IZ DRUGIH OBLASTI STRUČNOG USAVRŠAVANJA:

3.1. RAZVOJ KLJUČNIH KOMPETENCIJA

3.1.6. Medijska pismenost u obrazovanju

Opšti podaci	
Naziv programa	„Medijska pismenost u obrazovanju“
Autori programa	mr Sonja Ilić, Lazar Macanović
Realizatori programa	mr Sonja Ilić, Lazar Macanović, Ljiljana Matković
Kontakt osoba	mr Sonja Ilić
E-mail	infomonte@t-com.me
Broj telefona	+382 69 101 317
Informacije o programu	
Ciljevi programa	<ul style="list-style-type: none"> • Da naš obrazovni sistem bolje percipira kritičko mišljenje kao vrijednu kompetenciju mladih ljudi; • Adekvatan odgovor zaposlenih u vaspitno-obrazovnim ustanovama na razvoj tehnike i tehnologije, sajber prostora i novih informacionih i medijskih kanala, alata i platformi i ulazak u informaciono društvo u digitalnom okruženju; • Edukacija nastavnog kadra iz oblasti medijske i informacione pismenosti i inovativnih metoda podučavanja u ovoj oblasti; • Spremnost za implementaciju sadržaja iz medijske pismenosti u okviru svog rada u nastavi; • Veća medijska pismenost učitelja, nastavnika i stručnih saradnika, kao i bibliotekara u školama, kako bi nivoe njihovih kompetencija pridonijele funkcionalnijem nastavnom procesu usmjerenom na učenika; • Postizanje visočijeg stepena svijesti i akumuliranog znanja; • Razvijanje kritičkog razmišljanja prema medijskim sadržajima; • Preciznije tumačenje medijske komunikacije; • Aktivnija uloga zaposlenih u vaspitno-obrazovnim ustanovama kada je riječ o zaštiti maloljetnika i ljudskog dostojanstva uopšte kroz audio-vizuelne i informacione usluge; • Znanja i vještina prilikom prepoznavanja potencijalne manipulacije posredstvom medija i bolje analiziranje medijskih poruke, kao dekodiranje i prepoznavanje "lažnih vijesti";

	<ul style="list-style-type: none"> • Bolje percipiranje značaja i izgradnje medijskih strategija kojima se štite prava najmlađih; • Pomoć mladima pri razvijanju kritičke svijesti prema medijskim sadržajima; • Svijest o značaju medijskog obrazovanja i njegove implementacije u postojeće obrazovne sisteme; • Detaljnije upoznavanje sa smjernicama za razvoja inovativnih mrežnih modula; • Aktivnije učešće školskog kadra u prevenciji vršnjačkog i rodno-zasnovanog nasilja u školi: Podsticanje jačanja partnerstva nastavnika i roditelja; • Visočiji kvalitet znanja nastavnika i učitelja u oblasti medijske pismenosti i bolja spremnost da to znanje prenesu učenicima; • Jačanje kompetencija i sposobnosti u procesu samoprocjene kompetencija nastavnika kada je riječ o medijskoj pismenosti; • Jačanje motivacije za podučavanje medijske i informacione pismenosti u osnovnim i srednjim školama; • Vještine medijske pismenosti u funkciji znanja i kompetencija, kako učenik ne bi postajao manipulativni objekat; • Jačanje senzibiliteta o uticaju medija na formiranje i održavanje stereotipa o određenoj društvenoj grupi; • Aktivnije prenošenje znanja učenicima o stereotipnom prikazivanju djece i mladih u medijima; • Aktivnije prenošenje znanja učenicima o tome na koji način se kroz marketing veoma učestalo predstavlja ženski rod; • Osnaživanje svijesti o distinkciji između realne slike i medijskog prikaza; • Bolja edukacija mladih/učenika o nametanju vrijednosti koje su im nedostižne, što ih vodi u nezadovoljstvo i emotivnu nestabilnost; • Dinamičnije upoznavanje mladih/učenika o tome da se mediji lako povinuju sadržajima najnižeg kvaliteta i kako u tom slučaju njihov socijalizatorski momenat može biti jako negativan; • Spremnost za obuku mladih/učenika o poistovjećivanju sa televizijskim likovima koji su privlačni, uspješni i imaju visok status u društvu, što može imati i loše posljedice; • Bolje prenošenje znanja mladima/učenicima o činjenicama da medijski sadržaji često sadrže ponavljane obrasce koji vode i doprinose stigmatizaciji određenih grupa u društvu; • Razvijanje vještine kritičkoga čitanja i razumijevanja sadržaja medijskih poruka; • Uticaj na smanjenje negativnog uticaja medija;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Jačanje medijskih kompetencija nastavnika; • Prenos znanja učenicima kako da koriste medije u pozitivne i obrazovne svrhe; • Bolja edukacija mladih/učenika po pitanju filtriranja medijskih sadržaja; • Bolja edukacija mladih/učenika o tome kako da koriste slobodno vrijeme koje je izuzetno važno za njihov psihofizički razvoj, kao "prostor" u kome oni imaju priliku da prošire postojeće i da steknu naviku za permanentnim obrazovanjem; • Polaznici će kvalitetnije edukovati mlade/učenike o zavisnosti od medija, kojoj su sklonija manje socijalno aktivna djeca, kao i emotivno nesigurnija; • Polaznici će vršiti bolju edukaciju o pojavama nasilnih sadržaja u medijima, koji rezultiraju agresivnim ponašanjem djece; • Polaznici će podsticati mlade na korišćenje interneta u svrhu proširenje školskog znanja; • Širenje svijesti o određenim video igrama i ukazivanje na opasnost usred pojave nasilja; • Polaznici će se aktivnije uključiti u borbu protiv promovisanja društvenih vrijednosti koje su nepoželjne; • Unapređenje obrazovanja i kulture.
<p>Sadržaji obuhvaćeni programom</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tradicionalni i savremeni mediji • Medijsko obrazovanje u školi • Analiza medijske kulture i medijskog opismenjavanja • Podsticaji: Savremeni mediji u obrazovanom sistemu • Kompetencija nastavnika za podučavanje medijske i informacione pismenosti
<p>Očekivani ishodi po završetku programa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Adekvatan odgovor obrazovnog sistema na informaciono društvo i kompleksni razvoj; • Adekvatan odgovor obrazovnog sistema na reforme sistema, ali i upućenost nastavnika, roditelja i učenika okolnostima koje su realnost u informacionom društvu; • Odgovor društva na izazove iz prakse; • Znanje, vještine i kompetencije koje možemo okvirno zvati medijskom i informacionom pismenošću, kao potreba da se bude ravnopravan učesnik ekonomskih, privrednih, političkih i društvenih procesa; • Promovisanje medijskog obrazovanja i njegovog uvođenja u školske sisteme; • Medijska i informaciona pismenost kao preduslov održivog razvoja otvorenih, pluralnih, inkluzivnih i participativnih društava znanja, građanskih institucija, organizacija, zajednica i pojedinaca koji čine ta društva;

- Poznavanje koncepta medijske i informacijske pismenosti od strane nastavnika i bibliotekara osnovnih i srednjih škola;
- Medijska pismenosti kao pedagogija postmoderne, odnosno multimedijaska pismenost;
- Implementacija kritičke medijske pedagogije u školske sisteme;
- Mediji kao prilika za rast;
- Obrazovna uloga medija kao njihova ključnih funkcija;
- medijsko vaspitanje kroz medijsku pismenost;
- Medijska pismenost kao „vodeća vještina za učenje“;
- Mediji kao sredstvo samoidentifikacije i socijalizacije mladih/učenika;
- Medijska pismenost kao interdisciplinarno polje koje objedinjuje znanja iz mnogih naučnih oblasti, naročito društveno-humanističkih nauka;
- Stvaranje kritičkog odnosa mladih generacija prema medijskom diskursu jer nekritičko upijanje neadekvatnih medijskih sadržaja može da odmognedemokratiji i doprinese učvršćivanju rasnih, vjerskih, seksualnih i drugih stereotipa;
- Medijski uticaj kada je riječ o dečijem uspjesima, naučnim i sportskim postignućima, njihovom aktivističkom duhu i pravu da plasiraju sopstvene ideje kroz medije;
- Svijest o mladima/učenicima u virtuelnom svijetu kompjuterskih igara;
- Pomoć pri sistematskim i dugoročnim strategijama razvoja medijske i informacijske pismenosti;
- Kompetencija u vještinama medijske pismenosti poput pristupa, analize, procjene i komuniciranja;
- Adekvatnije samoprocjene kompetencija nastavnika;
- Metodčki i didaktički pristup nastavnika oblasti medijske i informacione pismenosti;
- Pristup razvoju medijske i informacione pismenosti kao kros-kurikularne kompetencije, koja se može razvijati u okviru postojećih nastavnih planova i programa ili kroz rad u biblioteci i vannastavne aktivnosti.
- Samoprocjena znanja, vještina i kompetencija koje imaju nastavnici, njihov samopercipirani stepen motivacije da sprovode i edukaciju iz medijske i informacijske pismenosti, kao i njihovu percepciju edukacije medijske i informacione pismenosti kao dodatne obaveze i neophodne vještine za učenike.
- Škole sa tehničko-tehnološkim kapacitetima za podučavanje medijske i informacione pismenosti;
- Medijska i informacijska pismenost kroz formalno obrazovanje (u nastavi) i neformalno (u vannastavnim aktivnostima);

	<ul style="list-style-type: none"> • Zagovaranje većeg prisustva medijske i informacione pismenosti u formalnom obrazovanju, kao „alata“ ili kompetencije koja doprinosi i podržava kritičko mišljenje kao važnu kompetenciju građanskog vaspitanja i obrazovanja. • Razvijanje koncepta medijske i informacione pismenosti kao kros-kurikularne kompetencije za čije bi razvijanje kod učenika fokus bio upravo na njima, a ne na sadržaju. • Razvijanje konkretnih didaktičkih i metodičkih pristupa u podučavanju medijske pismenosti. 	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	<ul style="list-style-type: none"> • Nastavnici; • Vaspitači u predškolskim ustanovama; • Pedagozi; • Direktori; • Bibliotekari; • Stručni saradnici; • Učenici; • Roditelji; • Predstavnici nevladinog sektora; • Predstavnici medija. 	
Uslovi za uključivanje u program	<ul style="list-style-type: none"> • Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. • Namijenjen je polaznicima koji su na bilo koji način uključeni u obrazovni proces. • Za vrijeme pandemije kovida-19 potrebno je da polaznici budu i korisnici Teams platforme. 	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-25	
Trajanje programa	8h / 1 dan	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	<ul style="list-style-type: none"> • Seminar je visoko interaktivan, sa iznošenjem problematike sa kojom se učesnici susrijeću. • Metodika koja se koristi tokom obuke predstavlja kombinaciju predavanja i prezentacija, kao i interaktivne vježbe koje se mogu prilagoditi za rad sa učenicima, kao i rad u grupama i individualni rad; • Metode identifikacije, • Štampane ankete samoadministriranim individualnim popunjavanjem upitnika; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Onlajn upitnici; • Samoadministrirani anketni upitnik samoprocjene nastavnika i bibliotekara osnovnih i srednjih škola; • Samoprocjena poznavanja koncepta medijske i informacione pismenosti i vlastite spremnosti i osposobljenosti za podučavanje medijske pismenosti.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	<ul style="list-style-type: none"> • Teams platforma (za vrijeme posebnih mjera koje važe zbog pandemije kovida-19). • Dovoljno velika prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad, sa stolicama, adekvatnim stolovima ili mogućnost spajanja manjih stolova u veće.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	<ul style="list-style-type: none"> • Računari; • Teams platforma; • Dobra internet konekcija. • Po ukidanju posebnih mjera koje važe za vrijeme trajanja pandemije kovida-19, realizacija seminara uživo u adekvatnim prostorijama podrazumijeva - projektor, projekciono platno, laptop za trenere, računare za polaznike, kopirani materijali za praćenje programa, softver koji obezbjeđuju realizatori projekta sa školama ili organizacijama u kojijima se organizuje seminar.
Online realizacija programa	Putem Teams platforme.

3.5. GRAĐANSKA KOMPETENCIJA

3.5.10. STOP rodnim stereotipima u izboru zanimanja

Opšti podaci	
Naziv programa	STOP rodnim stereotipima u izboru zanimanja
Autori programa	Nada Drobnjak
Realizatori programa	NVO SPES
Kontakt osoba	Vanja Stijepović
Email	nvospes@t-com.me / nadadr@t-com.me
Broj telefona	067 209 963
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Unaprijediti znanja i vještine nastavnika/ca za kreiranje okruženja bez rodnih predrasuda i stereotipa i za podsticanje rodno osjetljive karijerne orijentacije učenika/ca
Sadržaji obuhvaćeni programom	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pojam pola, roda, rodnih uloga 2. Rodni stereotipi 3. Uticaj rodnih uloga na položaj žena na tržištu rada i društvenom životu 4. Rodna ravnopravnost i (ne)diskriminacija u obrazovanju 5. Rodna ravnopravnost i (ne)diskriminacija na poslu/tržištu rada
Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnici će moći da: <ol style="list-style-type: none"> 1. Objasne pojam rodna ravnopravnost i diskriminaciju po osnovu pola i roda 2. Poštuju različitosti, principe nediskriminacije i tolerancije 3. Utiču na učenike i roditelje da donose pravilne odluke, bez rodnih stereotipa, o daljem karijernom razvoju 4. Navedu moguće oblike diskriminacije (primjere iz prakse) u obrazovanju i na poslu/tržištu rada
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	
Ciljna grupa	Nastavnici/ce osnovnih i srednjih škola, pedagozi/pedagoškinje, psiholozi/psihološkinje, pomoćnici/ce direktora/ica, direktori/ice
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika 20, a maksimalan 30.
Trajanje programa	Trajanje programa: 1 dan - 8 sati efektivnog rada Broj radionica: 4 radionice
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	

Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne radionice, prezentacije, primjeri iz prakse, diskusije, individualni rad, rad u malim grupama, rad u velikoj grupi
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Za realizaciju programa neophodan je računar i projektor za predavače.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Prezentacije, radni list, upitnici
Online realizacija programa	Program se može izvoditi, jednako kvalitetno i u neposrednom okruženju, kao i online okruženju upotrebom platforme Microsoft Teams.

3.7.KOMPETENCIJA KULTUROLOŠKE SVIJESTI I IZRAŽAVANJA

3.7.3. Kreativni vodič: multikulturalno i interkulturalno obrazovanje kroz pisanje knjige

Opšti podaci	
Naziv programa	„Kreativni vodič: multikulturalno i interkulturalno obrazovanje kroz pisanje knjige“
Autori programa	Lazar Macanović, mr Sonja Ilić (NVO „Ad Litteram“)
Realizatori programa	Lazar Macanović, mr Sonja Ilić
Kontakt osoba	Lazar Macanović
E-mail	macko@t-com.me
Broj telefona	+382 69 500 090
Informacije o programu	
Ciljevi programa	<ul style="list-style-type: none"> • Razvijanje kreativnosti; • Građanska orjentisanost; • Kvalitet obrazovanja kroz unapređenje znanja i svijesti o koristima od demokratske i inkluzivne školske kulture među nastavnicima, zaposlenima i učenicima; • Otvorenost prema kulturnoj različitosti, vjеровanjima, svjetskim gledištima i praksama; • Promocija kulture prihvatanja svih različitosti kod djece i odraslih; • Jačanje multikulturalizma i interkulturalizma; • Podsticaj jačanju inkluzivnih praksi u školama, uz promovisanje demokratskog i inkluzivnog razvoja škole; • Usvajanje EU vrijednosti; • Poštovanje Referentnog okvira kompetencija za demokratsku kulturu; • Jačanje svijesti o potrebama drugih; • Osnaživanje polaznika da principe interkulturalnosti primijene u svom radu; • Iskorjenjivanje stereotipa, predrasuda i diskriminacije; • Razmjena iskustava; • Stvaranje nediskriminatornog okruženja; • Unapređenje procesa vrednovanja/samovrednovanja; • Razvoj građanskog društva.
Sadržaji obuhvaćeni programom	<ul style="list-style-type: none"> • Multikulturalno i interkulturalno obrazovanje kroz pisanje knjige • Multikulturalnost i interkulturalnost kao ideal skladnog života kulturno različitih grupa • Solidarnost, kooperativnost, timski rad i efektivnost • Zajedno smo jači: EU vrijednosti • Inkluzija i nediskriminacija • Posebne obrazovne potrebe

	<ul style="list-style-type: none"> • Vizija razvoja u interkulturalnoj sredini • Ključni indikatori: kvalitativni i kvantitativni • Kreativno zaključivanje 	
Očekivani ishodi po završetku programa	<ul style="list-style-type: none"> • Unapređenje kompetencija nastavnika; • Adekvatan pedagoški kadar za identifikaciju predrasuda, stereotipnog razmišljanja i konflikata u školama, • Prihvatanje različitosti; • Upotreba ključnih indikatora: kvalitativni i kvantitativni indikatori; • Razvijanje jačeg senzibiliteta prema multikulturalnosti i interkulturalizmu; • Istupanje iz uobičajenih oblika ponašanja, putem nenasilne akcije i komunikacije u cilju unapređivanja konstruktivnih dijaloga; • Prevladavanje problema kroz razgovore o različitim stavovima i vrijednostima i načini da se oni zajednički rješavaju; • Izgradnja zdravijeg društva; • Stvaranje nediskriminatorne i nekonfliktne vaspitno-obrazovne sredine; • Prihvatanje građanskih vrijednosti. 	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	<ul style="list-style-type: none"> • Nastavnici; • Vaspitači; • Pedagozi; • Direktori; • Stručni saradnici u predškolskoj ustanovi; • Stručni saradnici u školi; • Pedagoški asistenti i pomoćnici nastavnika; • Učenici; • Roditelji; • Predstavnici lokalnih omladinskih udruženja i grupa; • Predstavnici lokalne samouprave. 	
Uslovi za uključivanje u program	<p>Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. Namijenjen je polaznicima koji su na bilo koji način uključeni u obrazovni proces.</p> <p>Za vrijeme pandemije kovida-19 potrebno je da polaznici budu i korisnici Teams platforme.</p>	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-25	
Trajanje programa	16h / 2 dana	

Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	<ul style="list-style-type: none"> • Seminar je visoko interaktivan, sa iznošenjem problematike sa kojom se učesnici suočavaju. • Metodika koja se koristi tokom obuke predstavlja kombinaciju predavanja i prezentacija, uz dominaciju interaktivnih vježbi kroz zajedničko pisanje knjige. • Metode pisanja se prilagođavaju radu sa učenicima kroz grupni kreativni rad. • Metode u identifikacije; • Ključni indikatori: kvalitativni i kvantitativni; • Metode formativne i sumativne evaluacije.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	<ul style="list-style-type: none"> • Teams platforma (za vrijeme posebnih mjera koje važe zbog pandemije kovida-19). • Dovoljno velika prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad, sa stolicama, adekvatnim stolovima ili mogućnost spajanja manjih stolova u veće.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	<ul style="list-style-type: none"> • Računari; • Teams platforma; • Dobra internet konekcija. • Po ukidanju posebnih mjera koje važe za vrijeme trajanja pandemije kovida-19, realizacija seminara uživo u adekvatnim prostorijama podrazumijeva - projektor, projekciono platno, laptop za trenere, računare za polaznike, kopirani materijali za praćenje programa, softver koji obezbjeđuju realizatori projekta sa školama ili organizacijama u kojijima se organizuje seminar.
Online realizacija programa	Putem Teams platforme.